

Analīzes ziņojuma kopsavilkums

Valsts: Kipra

www.partnerup-project.eu

[partnerupeu](https://www.facebook.com/partnerupeu)

[partnerupeu](https://twitter.com/partnerupeu)

**Līdzfinansē
Eiropas Savienība**

*Finansē Eiropas Savienība. Tomēr materiāls atspoguļo tikai autora(-u) viedokli un ne ienmēr atspoguļo Eiropas Savienības vai Eiropas Izglītības un kultūras izpildāģentūras (EACEA) uzskatus. Ne Eiropas Savienība, ne EACEA nevar būt par tiem atbildīgi.

1. Kvalifikācijas paaugstināšanas ceļu ieviešana

“Partner UP” projektu Kiprā īstenoja Izglītības tehnoloģiju pētniecības un attīstības attīstības centrs (CARDET).

Vēsturiski pieaugušo izglītība Kiprā sāka attīstīties divdesmitā gadsimta 60. un 70. gados ar valdības vadītiem centieniem uzlabot darbaspēka prasmes. Svarīgi pavērsieni šajā procesā ir Kipras Produktivitātes centra (1973) un Kipras Universitātes (1989) dibināšana. Kipras pievienošanās ES 2004. gadā vēl vairāk paātrināja pieaugušo izglītības attīstību, veicinot mūžizglītību un uzlabojot nodarbinātības iespējas.

Būtisks notikums Kipras izglītības sistēmā bija Nacionālās mūžizglītības stratēģijas 2007.–2013. gadam publicēšana, kuras mērķis bija palielināt piekļuvi izglītībai un mācībām, stiprināt saikni starp izglītību un darba tirgu un uzlabot pārvaldību. 2012. gadā Kipra pieņēma arī Kipras kvalifikāciju ietvarstruktūru (CyQF), saskaņojot to ar Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūru (EQF), lai atvieglotu kvalifikāciju apstiprināšanu un salīdzināmību gan formālās, gan neformālās izglītības kontekstā. Kipras kvalifikāciju ietvarstruktūra arī uzlaboja kvalitātes nodrošināšanu un veicināja izglītojamo mobilitāti.

Galvenās Kipras pieaugušo izglītībā iesaistītās puses ir Izglītības, sporta un jaunatnes ministrija (MOESY), Cilvēkresursu attīstības iestāde (HRDA) un dažādas izglītības iestādes. IZM pārrauga pieaugušo izglītības programmas, piemēram, vakara ģimnāzijas un valsts tālākizglītības iestādes, kas piedāvā dažādus kursus - no IKT līdz valodu prasmju apguvei. HRDA nodrošina mācību iespējas bezdarbniekiem, kā arī uzņēmumiem, kas vēlas uzlabot savu darbinieku prasmes.

Neskatoties uz minētajām iniciatīvām pieaugušo izglītībā, Kipra šajā jomā saskaras ar ievērojamām problēmām. Cedefop (2021) ziņojumos ir uzsvērtas tādas problēmas kā valsts uzraudzības trūkums pieaugušo izglītības jomā, sadrumstalotība pieaugušo izglītības sektorā un nepietiekama sadarbība starp akadēmiskajām aprindām, pētniecību un nozarēm. Saskanīgu kvalitātes nodrošināšanas mehānismu trūkums un ierobežoti karjeras attīstības atbalsta pakalpojumi vēl vairāk kavē pieaugušo izglītības programmu efektivitāti.

Izaicinājumi ieviešanā

Kipra, tāpat kā daudzas citas ES valstis, ir centusies īstenot prasmju pilnveides iniciatīvu saskaņā ar savu nacionālo izglītības politiku un plašākiem mērķiem. Iniciatīvas īstenošanā Kiprā ir radušies vairāki izaicinājumi:

1. Pieaugušo izglītības sektora sadrumstalotība: Kiprā nav vienas iestādes, kas pārraudzītu pieaugušo izglītības pasākumus, koordinācija starp ieinteresētajām pusēm bieži vien ir nepietiekama.
2. Zema iedzīvotāju līdzdalība mūžizglītībā. Neraugoties uz centieniem nodrošināt pieejamas mācīšanās iespējas, līdzdalības līmenis pieaugušo izglītības programmās, it īpaši bezdarbnieku un personu ar zemām prasmēm, joprojām ir zem ES vidējā līmeņa.
3. Digitālo prasmju trūkums: tāpat kā daudzās citās ES valstīs, Kiprā digitālā prasme joprojām ir būtisks izaicinājums.
4. Ierobežotas karjeras atbalsta un konsultāciju iespējas: trūkst visaptverošu karjeras konsultāciju pakalpojumu, kas palīdzētu pieaugušajiem, īpaši tiem, kuriem ir zemāka kvalifikācija, orientēties izglītības un karjeras ceļā.

Reaģējot uz šiem izaicinājumiem, Kipra pieņēma Kipras mūžizglītības stratēģiju (CyLLIS 2021-2027). Šīs stratēģijas mērķis ir izveidot uz zināšanām balstītu sabiedrību, piedāvājot visiem iedzīvotājiem iespējas attīstīt prasmes, kas nepieciešamas personīgai, profesionālai un sociālajai izaugsmei. CyLLIS mērķis ir veicināt sinerģiju starp ieinteresētajām pusēm, izstrādājot rīcības plānu, kurā izklāstīti konkrēti soļi šo mērķu sasniegšanai. Lai arī stratēģijas īstenošanas process turpinās, tā ir visaptveroša sistēma konstatēto nepilnību un problēmu novēršanai Kipras pieaugušo izglītības nozarē.

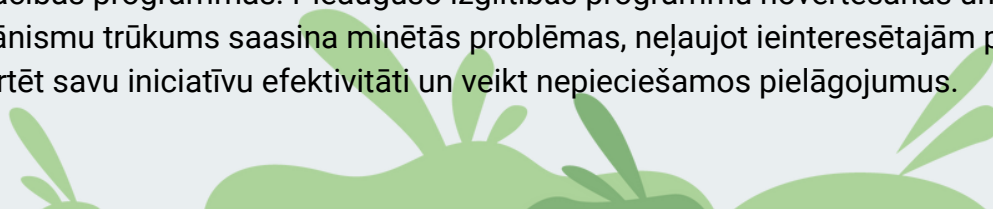
2. Ieinteresēto pušu sadarbība UP

Ieinteresētās puses, kas piedalījās WP2 – Ieinteresēto pušu analīzē, konstatēja dažus veiksmīgus sadarbības mehānismus, kā arī vairākas nepilnības un izaicinājumus prasmju pilnveides ceļu īstenošanā un pieaugušo izglītībā Kipras Republikā.

Lai gan ir panākts zināms progress, jo īpaši sadarbībā starp Cilvēkresursu attīstības iestādi (HRDA) un dažādām valsts un nevalstiskām organizācijām, pieaugušo izglītības nodrošināšanā ir nepilnības, jo īpaši darbā ar pieaugušajiem, kuriem ir zema kvalifikācija.

Šīs nepilnības ietver neskaidrības par to, ko ietver pieaugušo izglītība, skaidrības trūkumu, definējot tādas terminus kā "mazkvalificēti pieaugušie" un "digitālās prasmes", kā arī vienotas sistēmas trūkumu neformālās un ikdienas izglītības rezultātu apstiprināšanai un atzīšanai. Iesaistītās ieinteresētās puses atzīmēja arī problēmas pārvaldībā. Kā viziteiktākā jānorāda nozares sadrumstalotība, kā tas jau tika uzsvērts šī projekta pārskatā par kontekstu Kiprā. Sadarbības starp ieinteresētajām pusēm ir nepietiekama, kā rezultātā rodas daudz pārklāšanās, kā arī domstarpības un konflikti par pieejamajiem resursiem. Daudzas ieinteresētās puses akcentēja arī finansēšanas problēmas. Kā viņi atzīmēja, šobrīd trūkst centralizēta finansējuma un resursu pieaugušo izglītības programmu attīstībai un kvalitātes atbalstam. Šīs nozares attīstību veicina dažādi ES finansēti projekti un iniciatīvas, taču pēc finansējuma izbeigšanas to rezultāti nav ilgtspējīgi.

Pieaugušo izglītotāju iesaiste un profesionālā pilnveide ir vēl viens svarīgs izaicinājums. Daudzus pedagogus attur attiecīgās akreditācijas izmaksas, tādējādi vēl vairāk ierobežojot pieaugušajiem izglītojamajiem pieejamās apmācības kvalitāti. Kā atzīmēja dažas ieinteresētās puses, ņemot vērā, ka pieaugušajiem ar zemu kvalifikāciju trūkst pamatprasmju, tostarp digitālo, viņiem ir vēl grūtāk saņemt informāciju par pieejamajām mācību iespējām, jo tiešsaistes un sociālo mediju kampaņas nevar tikt pilnībā izmantotas. Papildus tam, ka šie pieaugušie nezina par pieejamajām mācību iespējām, viņiem ir arī finansiāli un laika ierobežojumi. Daudzos gadījumos pieaugušie ar zemu kvalifikāciju tiek nodarbināti tādās tautsaimniecības nozarēs (piemēram, mazumtirdzniecībā), kur darba devēji nepiedāvā saviem darbiniekiem iespēju saņemt apmācību darba laikā. Vairumā gadījumu lielākā daļa šo pieaugušo, pat ja viņi ir informēti par pieejamām mācībām, neapmeklē tās arī brīvajā laikā. Turklāt pastāv neatbilstība starp prasmēm, kuras pieaugušie uzskata, ka viņiem ir vajadzīgas, un prasmēm, kuras pieprasa darba devēji. Šis apstāklis vēl vairāk apgrūtina centienus izstrādāt efektīvas apmācības programmas. Pieaugušo izglītības programmu novērtēšanas un uzraudzības mehānismu trūkums saasina minētās problēmas, neļaujot ieinteresētajām pusēm novērtēt savu iniciatīvu efektivitāti un veikt nepieciešamos pielāgojumus.

Ieinteresētās puses arī akcentēja izaicinājumus ES prasmju pilnveides politikas īstenošanā, norādot pieaugušo izglītībā ieinteresēto pušu izpratnes trūkumu par šo ES politiku un problēmām, kas saistītas ar trīspakāpju pieejas (prasmju novērtēšana, individualizēta mācību piedāvājuma nodrošināšana un prasmju validēšana) pieņemšanu.

Lai risinātu minētos izaicinājumus, ieinteresētās puses sniedza dažādus priekšlikumus. Tie ietver kopējas interaktīvas platformas izstrādi *ieinteresētajām pusēm*, kurā būtu iespēja augšupielādēt un aprakstīt mācību iespējas, ko piedāvā viņu organizācija. Ir arī aicinājums izstrādāt programmas un iniciatīvas, kas tieši ar prasmju pilnveides politikas ieteikumiem. Tas, no vienas puses, palielinās ieinteresēto pušu un pieaugušo izglītojamo informētību par šo ES politiku un, no otras puses, ļaus to īstenot, pieņemot trīspakāpju pieeju. Ieinteresētās personas uzskatīja, ka informatīvie pasākumi ir būtiski, lai nodrošinātu piekļuvi informācijai pieaugušajiem ar zemu kvalifikāciju. Šo aktivitāšu mērķis ir veicināt sabiedrības izpratni par pieejamajām mācību iespējām, kā arī par ieguvumiem no prasmju pilnveides indivīdam un sabiedrībai, ietverot sociālus ekonomiskus un emocionālus ieguvumus. Visbeidzot, ai nodrošinātu pieaugušo izglītības programmu efektivitāti, ieinteresētās puses uzsvēra pastāvīga finansējuma nepieciešamību, pieaugušo izglītotāju profesionalizāciju, stingru uzraudzības un novērtēšanas mehānismu ieviešanu.

3. Gūtās mācības

Analīzes process Kiprā iezīmēja izaicinājumus un pesimismu saistībā ar pieaugušo izglītību un prasmju pilnveides ceļu ieviešanu. Lai gan daudzas ieinteresētās puses atzina šķēršļus pieaugušo izglītībai, piemēram, sadarbības mehānismu trūkumu un izaicinājumus mācību rezultātu apstiprināšanas un atzīšanas sistēmās, tās joprojām ir gatavas sniegt ieguldījumu prasmju pilnveides ceļu īstenošanā. Tomēr pesimismu pastiprināja nesen ieviestā Mūžizglītības stratēģija, kas vēl nedod uzskatāmus rezultātus, tādējādi radot šaubas par būtisku izmaiņu iespējamību. Neraugoties uz šiem izaicinājumiem, analīzes process nodrošināja kopīgu sistēmu jautājumu apspriešanai, un, lai gan dažas ieinteresētās puses izteica vēlmi novērst šos šķēršļus, viņu apņemšanās bieži bija personiskā, nevis institucionālā līmenī, tādējādi atspoguļojot pieaugušo izglītības sadrumstaloto raksturu Kiprā.

Fokusa grupu diskusijām un intervijām bija arī pozitīva ietekme uz ieinteresēto pušu mijiedarbību, nodrošinot telpu atvērtam dialogam un sadarbībai. Dažas ieinteresētās puses izrādīja gatavību risināt problēmas, jo īpaši saistībā ar pieaugušo izglītojamo ar zemu kvalifikāciju iesaistīšanu. Tomēr būtiski šķēršļi joprojām ir iestāžu sadarbības trūkums un atšķirīgās pieejas prasmju apstiprināšanai un atzīšanai. Šie aktuālie jautājumi norāda uz nepieciešamību pēc koordinētākiem centieniem un vienotas izpratnes starp ieinteresētajām pusēm, lai efektīvi īstenotu prasmju pilnveides iniciatīvu.

Ieinteresētās puses dalījās arī ar vairākām labās prakses piemēriem, kas ir ībijuši efektīvi pieaugušo izglītojamo iesaistīšanā un sadarbības veicināšanā. Tie ietver alternatīvas, praktiskas mācību metodes, piemēram, nodarbības, kas tiek vadītas darba vietās vai praktiskas aktivitātes, kas ir īpaši atbilstošas pieaugušajiem ar zemu kvalifikāciju. Turklāt universālā mācīšanās dizaina (Universal Design for Learning) pieeja tika uzskatīta par vērtīgu stratēģiju izglītojamo iesaistes palielināšanai.

Apstiprināšanai un atzīšanai ieinteresētās puses ieteica izmantot mikroakreditācijas datus un izstrādāt vienotu sistēmu, kas būtu atzīta gan nacionālā, gan Eiropas līmenī. Visbeidzot, ieinteresētās puses uzsvēra vispārīgo un sociālo prasmju, digitālās prasmes un komunikācijas prasmju nozīmi, kas atbilst darba tirgus vajadzībām, kā tas redzams tādos daudznacionālos uzņēmumos kā Google. Šī labā prakse sniedz vērtīgu ieskatu, lai risinātu problēmas, ar kurām saskaras pieaugušo izglītība Kiprā, un var sniegt informāciju par turpmākajiem centieniem uzlabot ieinteresēto pušu iesaisti un sadarbību.

4. Attīstības grupu prioritātes

Saskaņā ar ieinteresēto personu analīzi Kipras kontekstā attīstības grupām kā prioritātes būtu jānosaka šādi darbības virzieni:

1. **Sadarbības mehānismu stiprināšana starp ieinteresētajām pusēm:** Attīstības grupas varētu apspriest stratēģijas, lai veicinātu sadarbību starp ieinteresētajām pusēm veiksmīgai prasmju pilnveides ceļu īstenošanai. Tas varētu ietvert padomdevēju padomju vai darba grupu izveidi, kuru uzdevums ir izstrādāt, īstenot un uzraudzīt stratēģijas, īpašu uzmanību pievēršot sadarbības veicināšanai saistībā ar prasmju pilnveides ceļos ietvertās trīspakāpju pieejas pieņemšanu.
2. **Saskaņotākas politikas izstrāde:** Ieinteresētās puses var apspriest, kā veicināt saskaņotākas pārvaldības sistēmas izveidi pieaugušo izglītībā, kas nodrošina veiksmīgu prasmju pilnveides ceļu ieviešanu.
3. **Pārrunāji veidus, kā palielināt līdzdalību:** attīstības grupas var apspriest veidus, kā palielināt līdzdalību, īpaši pievēršoties neaizsargāto grupu un to personu līdzdalībai, kurām trūkst pamata digitālo prasmju. Konkrēti jautājumi, kurus var apspriest, var ietvert izplatīšanas plāna izstrādi, informācijas dienu un valsts mēroga kampaņu organizēšanu, vispārēju veidu atrašanu, kā palielināt piekļuvi informācijai.
4. **Pieaugušo izglītības rezultātu apstiprināšanas un atzīšanas uzlabošana.** Ieinteresētās puses varētu iepazīties ar citu valstu labo praksi un apspriest, kā šos modeļus varētu pielāgot Kipras kontekstam. Viņi varētu arī pētīt, vai un kā viņu organizācijas var atzīt mācību un akreditācijas rezultātus, ko nodrošina citas vietējās vai starptautiskās struktūras. Turklāt grupas varētu apspriest iespējas izstrādāt pieaugušo izglītības kvalifikāciju atzīšanas un akreditācijas mehānismu, līdzīgi kā augstākajā izglītībā.
5. **Finansiāla atbalsta sniegšana prasmju pilnveides ceļu īstenošanai:** ieinteresētās puses var apspriest finansiālu stimulu vai subsīdiu nodrošināšanu, lai atbalstītu izglītojamās piekļuvi prasmju pilnveides ceļiem, piemēram, stipendijām, dotācijām vai darba devēja finansētām programmām.
6. **Neformālās izglītības pieejas nozīmes veicināšana pieaugušo izglītībā:** ieinteresētās puses var apspriest neformālās izglītības lomu pieaugušo izglītībā un to pozitīvo ietekmi uz mācīšanos (piemēram, piedāvājot elastīgumu, mērķtiecīgu un atbilstošu mācīšanos, sniedzot ieguldījumu mūžizglītībā, veicinot sociālo integrāciju).

